

Nr 432.

Godkänd av första kammaren den 18 juni 1918.

Godkänd av andra kammaren den 19 juni 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag om ändringar i vissa delar av gällande telefon- och telegrafreglementen samt i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 231.)

Till Konungen.

Genom en till riksdagen avlåten, den 8 februari 1918 dagtecknad proposition, nr 77, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden samma dag, begärt riksdagens yttrande över följande

Förslag

till

kungörelse om ändring i vissa delar av telefonreglementet.

Härigenom förordnas, att § 10 mom. 1 och 2, § 15 mom. 2, § 16 mom. 1, § 17, § 18 mom. 2 och § 20 i telefonreglementet den 29 november 1915 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 10.

1. För fortlöpande abonnemang å huvudapparat erlägges dels inträdesavgift med 25 kronor, dels ock årlig abonnemangsavgift enligt vad i mom. 2 stadgas.

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 158 häft. (Nr 432.)

1

För abonnemang å huvudapparat av särskild typ samt å huvudapparat att uppsättas ombord å fartyg eller utomhus liksom ock för tillfälligt abonnemang å huvudapparat fastställer telegrafstyrelsen särskilda avgifter, och äger styrelsen jämväl bestämna, under vilka villkor abonnentapparat må av abonnenten upplåtas till begagnande av andra.

2. Abonnemangsavgift för fortlöpande abonnemang å huvudapparat utgår, för helt år räknad, enligt följande taxa:

I. Vid station, beträffande vilken telegrafverket vidkännes kostnaderna för lokal och betjäning:

för högst	900 lokalsamtal samt avgiftsfria lands- och rikssamtal om året	kr.	50 (se anm.),
»	» 2,500	d:o	d:o
»	» 5,000	d:o	d:o
»	över 5,000	d:o	d:o

Anmärkning. Lägsta abonnemangsklassen, 50 kronor, är avsedd för bostäder och får icke utan telegrafstyrelsens medgivande förekomma i lokal, som av närings- eller yrkesidkare användes för hans rörelses bedrivande. Telegrafverket förbehålles rätt att å varje huvudledning för lägsta klassens abonnemang intaga mer än en abonnentapparat.

II. Vid station, beträffande vilken abonnenterna hava att vidkännas kostnaderna för lokal och betjäning, och där följaktligen lokalsamtal få utväxlas till obegränsat antal:

då inga avgiftsfria lands- eller rikssamtal få utväxlas	kr.	30 (se anm.),
för högst 600 avgiftsfria lands- och rikssamtal om året	»	50,
» » 2,000	d:o	d:o
» » 4,000	d:o	d:o
» över 4,000	d:o	d:o

Anmärkning. Lägsta abonnemangsklassen, 30 kronor, får, enligt telegrafstyrelsens bestämmande, förekomma:

1:o vid station, där inkomsten av abonnemangsavgifter är så ringa, att för anläggningens ekonomiska bärighet måste förutsättas, att samtalsavgift erlägges för varje landessamtal;

2:o vid station, som är ensam inom sitt taxeorråde eller belägen inom ett område, där i övrigt endast finnas fristående samtalstationer eller stationer av det under 1:o) nämnda slag och således avgiftsfria landsamtal icke kunna utväxlas.

Om det antal samtal, som skall läggas till grund för bestämmande av abonnemangsavgiftens storlek, överstiger 10,000 om året, är abonnenten, om telegrafstyrelsen sådant påfordrar, pliktig erlägga avgift för abonnemang å ytterligare en huvudapparat.

Med samtal förstås i detta moment fullbordad koppling för avgående samtal.

§ 15.

2. För landssamtal med företrädesrätt utgår för varje påbörjad tidsperiod om tre minuter samtalsavgift med 10 öre, då sådant samtal utan företrädesrätt skulle befordrats utan samtalsavgift, men i andra fall med 30 öre.

§ 16.

1. För rikssamtal utgår för varje påbörjad tidsperiod om tre minuter samtalsavgift, beräknad efter det geografiska avståndet över land mellan de två taxestationer, till vilkas områden avgångs- och adress-apparaterna höra, enligt följande taxa:

då nämnda avstånd icke överstiger 45 km.	10 öre,
» » » överstiger 45 men icke 90 km.	20 » ,
» » » » 90 » » 180 »	40 » ,
» » » » 180 » » 270 »	50 » ,
» » » » 270 » » 450 »	70 » ,
» » » » 450 » » 540 »	80 » ,
» » » » 540 » » 630 »	110 » ,
» » » » 630 » » 720 »	140 » ,
» » » » 720 » » 810 »	190 » ,
» » » » 810 km.....	240 » .

För Gottland mätes ovannämnda avstånd över Visby och Stockholm samt för Öland över Kalmar. I de fall då en mätning efter det direkta geografiska avståndet mellan en taxepunkt på Gottland och en på fastlandet skulle medfört lägre avgift än vid avståndsmätningen över Visby och Stockholm, nedsättes avgiften till närmast lägre belopp, varvid dock ej lägre avgift skall utgå än den för samtal Visby—Stockholm fastställda.

Taxetablå över samtalsavgifter för rikssamtal utfärdas av telegrafstyrelsen.

§ 17.

För rikssamtal, som påbörjats mellan kl. 9 e. m. och kl. 7 f. m., utgör samtalsavgiften för varje påbörjad tidsperiod om tre minuter:

om avgiften per period enligt § 16 skulle utgjort	10 öre	10 öre,
» » » » » » » » » »	20 »	20 » ,
» » » » » » » » » »	40 eller 50 öre	30 » ,
» » » » » » » » » »	70 » 80 »	40 » ,
» » » » » » » » » »	110 öre	60 » ,
» » » » » » » » » »	140 »	70 » ,
» » » » » » » » » »	190 »	90 » ,
» » » » » » » » » »	240 »	120 » .

§ 18.

2. För rikssamtal i särskilt trängande fall med företrädesrätt jämväl framför de i mom. 1 avsedda samtal utgår, utöver tre gånger vanlig samtalsavgift, en avgift av 100 kronor för varje samtal.

§ 20.

1. Skall till viss apparat i förväg framföras underrättelse om förestående samtal eller viss person tillkallas för samtal, utgår för sådan beställning, oavsett samtalets slag, särskild avgift med följande belopp:

om samtalsavgiften per period icke överstiger	40 öre	10 öre,
» » » » » » » » » »	80 »	20 » ,
» » » » » » » » » »	140 »	40 » ,
» » » » » » överstiger	140 »	60 » .

2. Om för sådan beställnings framförande erfordras anlitande av särskilt bud, utgår dessutom budsändningsavgift:

när den person, som skall tillkallas, är bosatt inom det av telegrafstyrelsen för varje station fastställda budsändningsområde, med 30 öre, och i andra fall enligt telegrafreglementets bestämmelser angående telegrams befordring med post, gångbud eller ilbud.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 april 1918.

Förslag

till

kungörelse om ändring i vissa delar av telegrafreglementet.

Häri genom förordnas, att § 17 mom. 1 och 2, § 19 mom. 1, § 24 mom. 2, § 37 mom. 2 och 3, § 40 mom. 2, § 45 och § 53 mom. 2 i

telegrafreglementet den 27 maj 1909 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 17.

1. För *inländskt* telegram om högst *tio* ord erlägges avgift med *en krona*. Innehåller telegrammet flera än *tio* ord, ökas avgiften med *fem öre* för varje överskjutande ord.

2. Å de orter, som av telegrafstyrelsen bestämmas, må i vanlig ordning till befordring mottagas telegram, adresserade till personer, som äro bosatta å samma ort. Avgiften för dylikt *lokalttelegram* utgår med *hälften* av det belopp, som enligt mom. 1 bör erläggas för ett vanligt telegram med samma antal ord, dock med iakttagande att, om ordantalet är udda, avgiften beräknas efter närmast högre jämna ordantal.

Till adressater, som äro boende utom telegrafstationens telegrambäringsområde och icke äro abonnenter å rikstelefon inom det nät, som lyder under centraltelefonstationen i orten, skola lokaltelegrammen i vanlig ordning befordras med gång- eller ilbud eller med post mot därför fastställda avgifter, vilka erläggas utav avsändaren.

För inländskt telegram från eller till Gottland under de tider av året, då regelbunden daglig postförbindelse mellan Gottland och fasta landet saknas, samt för inlänskt telegram från eller till Gottska Sandön erlägges samma avgift som för lokaltelegram.

§ 19.

1. Avsändare eller adressat eller enderas befullmäktigade ombud, som, därest sådant är behöfligt, behörigen legitimerat sig, äger inom *tio månader*, räknat från och med månaden näst efter den, under vilken telegram inlämnats till befordring, låta på telegrafisk väg begära upplysning eller meddela föreskrift angående samma telegram, evad befordringen därav ännu pågår eller blivit avslutad. Härvid erlägges:

a) avgiften för det telegram, som innefattar ifrågavarande begäran eller föreskrift, och

b) avgiften för svaret, när sådant erfordras eller äskas.

Avsändare eller adressat eller befullmäktigat ombud för endera av dem kan också för rättelses skull, antingen genom avgångs- eller ankomststationen eller ock genom någon mellanliggande station, låta helt eller delvis repetera ett avsänt eller ankommet telegram.

Begäres repetition av adressaten, skall han erlägga avgift enligt gällande taxa för varje ord, som skall repeteras, dock minst 80 öre. Avgift erlägges endast för svaret.

§ 24.

2. Kvitto å inlämnat telegram och å den för telegrammet erlagda avgift tillställas avsändare, som sådant åstundar. För dylikt kvitto erlägges en särskild avgift av *tio öre*.

§ 37.

2. Avsändaren bör härvid framför adressen i telegrammet införa:

a) då avgift erlägges för *inländskt svarstelegram om högst tio ord*, anmärkningen »*svar betalt*» eller »*réponse payée*» eller »=RP=»;

b) då avgift erlägges för *inländskt svarstelegram om mera än tio ord*, anmärkningen »*svar betalt x*» eller »*réponse payée x*» eller »=RPx=»; samt

c) då avgift erlägges för *utländskt svarstelegram*, anmärkningen »*réponse payée x*» eller »=RPx=».

3. Önskar avsändare, att svaret, som förutbetalas, skall befordras såsom iltelegram (§ 36), utbytes anmärkningen »*svar betalt*» mot »*ilsvar betalt*» och »*réponse payée*» mot »*réponse payée urgente*» samt »=RP=» mot »=RPD=», vilka uppgifter skola åtföljas av meddelande om antalet ord »*x*» i samma fall som de, i vilka sådant erfordras för vanliga betalda svar. Svarsavgiften erlägges då med lika stort belopp som för ett iltelegram, vilket belopp, om ordantalet i ett inländskt telegram ej uppgivits, beräknas efter tio ord.

§ 40.

2. För dylik kollationering erlägges särskild avgift, svarande mot *en fjärdedel* av befodringsavgiften för ett vanligt telegram av samma längd och med samma befodringsväg. Undantag från denna bestämmelse äger rum för statstelegram och tjänstetelegram på hemligt språk, vilka kollationeras i tjänsteväg och avgiftsfritt.

§ 45.

För *inländskt* telegrams vidarebefordring från sista telegrafstationen skall *avsändaren* å inlämningsstationen erlagga avgift enligt följande bestämmelser:

a) för befordring med *post* eller för avlämnande »*poste restante*», »=GP=», 10 öre, vartill kommer, om postförsändelsen skall rekommenderas, »=PR=» respektive »=GPR=», en ytterligare avgift av 15 öre; men är telegram adresserat till svensk telegrafstation för att därifrån befordras med post till annat land än Danmark eller Norge, erlägges

postbefordringsavgift, om det skall rekommenderas, av 35 öre, men eljest av 20 öre;

b) för befordring med *gångbud*, vilket befordringssätt ej må äga rum på längre avstånd än 1,5 nymil, 30 öre för varje påbörjad kilometer, dock med iakttagande att lägsta avgiften är 75 öre; och

c) för befordring med *ilbud*, som alltid bör begagnas för längre avstånd än 1,5 nymil, 60 öre för varje påbörjad kilometer, dock med iakttagande att lägsta avgiften är en krona.

När gång- eller ilbud skall begagnas, deponerar avsändaren det belopp, avgångsstationen med hänsyn till avståndet anser för ändamålet erforderligt. Det åligger därefter adresstationen att genom telegram skyndsamt underrätta avgångsstationen om beloppet av omkostnaderna för telegrammets vidarebefordring, varefter likvid uppgöres med avsändaren, som återbekommer vad av honom kan hava blivit för mycket deponerat, men däremot bör tillskjuta det belopp, varmed utgiften möjligtvis överstigit den deponerade summan.

§ 53.

2. För *inländskt* presstelegram, vilket befordras å sådan tid, att intrång i den allmänna telegramväxlingen ej åstadkommes, samt under iakttagande av de föreskrifter i övrigt, telegrafstyrelsen äger meddela rörande villkoren och ordningen för dylikt telegrams befordring, må nedsättning i avgiften äga rum till *hälften* av det belopp, som enligt § 17 mom. 1 bör erläggas för ett vanligt telegram med samma antal ord, dock med iakttagande att avgiften för sådant presstelegram ej i något fall må understiga *en krona* samt att, om ordantalet är udda, avgiften beräknas efter närmast högre jämna ordantal.

Rörande avgiften för inländska *pressitelegram* och ordningen för dylika telegrams befordran stadgas i § 36.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 april 1918.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehått tre inom riksdagen väckta motioner, i vilka förordats vissa jämkningar i Eders Kungl. Maj:ts förslag till ändringar i telefonreglementet.

Telegrafverket har hittills lämnat god avkastning å det i verket nedlagda kapitalet. De höjningar i telefon- och telegrafavgifterna, som

ifrågasättas i den föreliggande propositionen, äro icke heller avsedda att åstadkomma ökning i telegrafverkets överskott utan åsyfta allenast att neutralisera verkningarna av den inträdda utomordentliga prisstegringen beträffande de materialier, som användas för telefon- och telegrafanläggningarna, ävensom de avsevärda höjningar i löner och arbetskostnader vid telegrafverket, med vilka man numera måste räkna. Taxeförhöjningarna äro ock endast avsedda att bliva provisoriska att gälla till den 1 april 1920.

Riksdagen har väl funnit de ifrågasatta höjningarna av telefon- och telegramavgifterna i viss mån stå i strid mot det allmänna strävandet att förbilliga användningen av kommunikationsmedlen. De rådande exceptionella förhållandena hava emellertid synts riksdagen utgöra tvingande skäl för vidtagande av åtgärder i den riktning, som Eders Kungl. Maj:t föreslagit. Med anledning av de i ämnet väckta motionerna ävensom vad i övrigt vid ärendets behandling förekommit, har riksdagen dock beträffande telefonreglementet funnit sig föranlåtet att förorda vissa avvikelser från propositionen.

Riksdagen har sålunda, då abonnenterna i de nuvarande 40-kronorsklasserna synas böra beredas någon ersättning för höjningen av abonnemangsavgiften, velat förorda, att avgift av 50 kronor vid station, beträffande vilken telegrafverket vidkännes kostnaderna för lokal och betjäning, må medföra rätt till högst 1,200 lokalsamtal samt avgiftsfria lands- och rikssamtal om året ävensom att i fråga om station, där abonnenterna hava att vidkännas berörda kostnader, avgiften å 50 kronor må berättiga till högst 900 avgiftsfria lands- och rikssamtal, mot för närvarande 900 respektive 600 samtal. En sådan höjning av antalet samtal för ifrågavarande abonnemangsklasser har, enligt vad riksdagens vederbörande utskott från telegrafstyrelsen erfarit, uppskattningsvis beräknats föranleda en årlig inkomstminskning av 100,000 kronor mot vad fallet skulle bliva enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Med hänsyn till de långa avstånden i vårt land har riksdagen vidare funnit det önskvärt, att höjningen av avgifterna för rikssamtal kunde göras mindre stark än det av Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget innebär. En riksdagens vederbörande utskott från generaldirektören och chefen för telegrafstyrelsen tillhandakommen promemoria har ock synts giva vid handen, att en begränsning av höjningen till 20 öre för samtalsperiod, varigenom den högsta avgiften för period komme att utgå med 180 öre i stället för av Eders Kungl. Maj:t föreslagna 240 öre, ej skulle medföra en alltför skarp beskärning av inkomsterna av avgiftshöjningen. Minskningen i inkomst i jämförelse med Eders Kungl. Maj:ts

förslag skulle enligt promemorian uppgå till 83,000 kronor, ett belopp som från telegrafverkets synpunkt är av mindre betydelse, medan för allmänheten avgifternas begränsning på antytt sätt skulle bliva till ej ringa fördel. Riksdagen anser alltså för sin del, att den i telefontelegraphreglementet § 16 intagna taxan för rikssamtalsavgifter bör bestämmas sålunda:

då avståndet icke överstiger 45 km.	10 öre,
» » överstiger 45 men icke 90 km.	20 » ,
» » » 90 » » 180 »	40 » ,
» » » 180 » » 270 »	50 » ,
» » » 270 » » 450 »	70 » ,
» » » 450 » » 540 »	80 » ,
» » » 540 » » 630 »	100 » ,
» » » 630 » » 720 »	120 » ,
» » » 720 » » 810 »	150 » ,
» » » 810 km.	180 » .

I anslutning till ovan angivna begränsning av höjningen av rikssamtalsavgifterna, böra de i propositionen upptagna avgifterna för s. k. nattsamtal samt förutbeställning undergå motsvarande reducering.

Avgifterna för nattsamtal enligt § 17 borde sålunda utgå med:

om avgiften per period enl. § 16 skulle utgjort 10 öre	10 öre,
» » » » » » » » » 20 »	20 » ,
» » » » » » » » » 40 eller 50 öre	30 » ,
» » » » » » » » » 70 » 80 »	40 » ,
» » » » » » » » » 100 öre ..	50 » ,
» » » » » » » » » 120 »	60 » ,
» » » » » » » » » 150 »	70 » ,
» » » » » » » » » 180 »	90 » .

Förutbeställningsavgifterna enligt § 20 skulle bliva:

om samtalsavgiften per period icke överstiger 40 öre	10 öre,
» » » » » » » » 80 »	20 » ,
» » » » » » » » 120 »	30 » ,
» » » » » » överstiger 120 »	40 » .

I den framställning från telegrafstyrelsen, som legat till grund för den förevarande propositionen, hade telegrafstyrelsen föreslagit införande av en särskild s. k. anläggningsavgift, att utöver inträdesavgiften utgå intill dess normalare prislägen åter inträdde. Styrelsen framhöll därvid,

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 158 häft. (Nr 432).

att telegrafverkets ökade utgift för en abonnentanläggning stigit med i medeltal 200 kronor vid stationer, där telegrafverket vidkännes kostnaden för lednings anordnande inom visst avstånd från stationen, samt med 100 kronor beträffande abonnemang vid stationer, där dylik s. k. frikrets icke förekommer och således abonnenterna själva hava att vidkännas kostnaden för hela ledningen mellan stationen och abonnentapparaten. Telegrafstyrelsen hemställde ock, att anläggningsavgiften skulle bestämmas till sagda belopp. Några dylika avgifter äro icke upptagna i propositionen; och har departementschefen såsom skäl härför anført, att en anläggningsavgift till det av telegrafstyrelsen ifrågasatta beloppet komme att verka nära nog prohibitivt till skada särskilt för avlägsna orter i vissa delar av landet. De av styrelsen framhållna svårigheter, som på grund av knappheten å materiel för närvarande vållades genom det starka tillloppet av abonnenter, borde enligt departementschefens mening mötas på annat sätt, exempelvis genom att för viss rayon och viss tid vägra mottaga nya abonnenter eller tillsvidare avvisa redan anmälda abonnemang, varvid tiden för anmälningarna väl i allmänhet bleve avgörande.

De av riksdagen ovan förordade jämkningarna i Eders Kungl. Maj:ts förslag komma såsom nämnt att medföra viss, om än ej större, nedsättning i de av departementschefen beräknade inkomsterna av telegrafverket. Med hänsyn å ena sidan härtill och å andra sidan till den ökning i driftkostnaderna för telegrafverket, som föranledes av riksdagens beslut angående krigstidstillägg och krigstidshjälp för år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst, har riksdagen ansett, att berörda av telegrafstyrelsen förordade utväg att bereda telegrafverket en inkomstökning icke bör alldeles lämnas obeaktad.

Till att börja med är att märka, att de abonnenter, som själva hava att bestrida utgifterna för hela ledningen mellan stationen och abonnentapparaten, fått på grund av prisstegringen vidkännas en faktisk anläggningskostnad utöver vad som tidigare varit fallet. Det synes under sådana omständigheter icke vara mer än skäligt, att abonnenterna vid stationer, där telegrafverket utan särskild ersättning anordnar ledning inom den s. k. frikretsen, få vidkännas en anläggningsavgift, som svarar mot den ökade kostnaden för telegrafverket för sådant abonnemang i jämförelse med abonnemang vid station, där frikretsområde ej förekommer. Om sålunda abonnenter vid stationer med frikrets påläggas en anläggningsavgift av 100 kronor, skulle de i allmänhet icke komma i sämre ställning än abonnenter, som själva få vidkännas kostnaderna för hela ledningen, men som alltså icke skulle hava att erlægga någon anläggningsavgift till telegrafverket. En efter nu angivna grunder bestämd

engångsavgift komme tydligen icke att verka mera prohibitivt än kostnadsökningarna för ledningarnas framdragande i avseende å abonnenter vid stationer utan frikrets. Det torde böra erinras, att telegrafstyrelsen avsett att pålägga anläggningsavgift jämväl å sådana abonnemang, beträffande vilka för närvarande vissa undantagsbestämmelser gälla.

Enligt riksdagens uppfattning är en urgallring av nyttillträdande abonnenter genom införande av en anläggningsavgift att föredraga framför den av departementschefen förordade anordningen, som synes komma att leda därhän, att telegrafstyrelsen skulle bliva nödsakad att tillämpa ett slags ransonering av telefonabonnemangen i riket, vars genomförande efter rättvisa grunder torde stöta på hart när oöverkomliga svårigheter. Riksdagen har alltså jämväl i nu berörda förhållande funnit ett stöd för sin åsikt om lämpligheten att beträffande abonnenter vid stationer med frikrets införa en provisorisk anläggningsavgift.

I övrigt har riksdagen icke funnit anledning till något uttalande på grund av de i propositionen föreslagna ändringarna i telefonreglementet, vilka givetvis, efter det av riksdagen beslutade inköpet av det enskilda telefnätet i Stockholm med omnejd, även böra tillämpas inom den s. k. Stockholmsrayonen.

Mot förslaget om ändring i telegrafreglementet har riksdagen icke haft något att erinra.

Beträffande tidpunkten för ikraftträdandet av de ifrågavarande kungörelserna torde Eders Kungl. Maj:t böra fatta beslut.

Såsom sitt yttrande i ämnet får riksdagen alltså anmäla vad här ovan blivit anfört.

Stockholm den 19 juni 1918.

Med undersåtlig vördnad.
